

ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП А

„БОЛЕСТ НА МРЪСНИТЕ РЪЦЕ“

Вирусният хепатит тип А е остро инфекциозно заболяване с вирусна етиология, което се характеризира с увреждане на черния дроб, признаци на обща интоксикация, протича с или без проява на жълтеница.

Причинител на заболяването е вирус от група Hepadnavirus, семейство Picorna. Вирусът на хепатит тип А е устойчив във външната среда – запазва жизнеспособност със седмици и месеци. Загива под действието на дезинфектанти, ултравиолетовите лъчи го унищожават бързо.

Източник на заразата: Вирусният хепатит тип А е антропоноза - източник на заразата е болният човек. Болният е заразен предимно в периода преди поява на жълтеницата, като голяма роля за разпространяване на заболяването имат болните, при които заболяването протича без пожълтяване и в лека форма.

Механизъм на предаване: Основният механизъм е фекално-орален. Съществуват три пътя на предаване на заразата: контактно-битов (най-често срещан), хранителен и воден път. Разпространението на вируса става чрез фекалиите, урината и телесните течности на болния. Предава се подобно на другите чревни инфекции чрез храната, водата, мръсните ръце, предметите и др. Вирусът попада през устата до лигавицата на червата и достига клетките на черния дроб, където се размножава и предизвиква разрушение на клетките. В организма се натрупват антитела (анти-HAV, IgM). Създава се моноспецифичен пожизнен имунитет.

Сезонност и цикличност: При вирусния хепатит тип А се наблюдава цикличност на епидемичния процес през около 5 години. Регистрира се повишена заболяемост през есенно-зимния период, което не изключва възможността от заболяване през цялата година.

Възприемчивост на населението: всеобща. По-често заболявания се регистрират в детската и юношеската възраст. В последните години заболяемостта се измества сред по-високи възрастови групи.

Клинична картина

Заболяването протича с разнообразна клинична картина. Може да се развие като иктерична /с проява на жълтеница/ форма и аниктерична /без жълтеница/ форма, която има важно епидемиологично значение и обуславя широкото разпространение на заболяването.

Клиничната картина на заболяването се характеризира със следните периоди:

Инкубационен период – това е периодът от заразяването до появата на първите оплаквания, който продължава между 9 и 50 дни /най-често от 15 до 30 дни/.

Начален период

Първите болестни прояви са нехарактерни. Най-често заболяването започва със смущения в храносмилателната система – тежест или болезненост в дясното подребрие, обща отпадналост, липса на апетит, гадене и повръщане, диария или запек. Заболяването може да започне и с грипоподобни оплаквания – мускулни и ставни болки, умерена температура, обща отпадналост.

Иктеричен период

Посочените оплаквания продължават няколко дни и към тях се добавят пожълтяването на очните лигавици и кожата, потъмняване на урината и избледняване на изпражненията. Жълтеницата може да бъде от едва забележима до тежка. През този период черният дроб се увеличава от 2 до 4 см. Иктеричният период продължава от 1 до 4 седмици, но е най-интензивно изразен след първата седмица, като постепенно намалява.

Възстановителен период

Характеризира се с изчезване на жълтеницата, нормализиране на апетита и размерите на черния дроб.

Профилактични и противоепидемични мерки за ограничаване разпространението на хепатит А

Мерки спрямо източника на инфекция

Ранно откриване и изолиране на болния - Болният от вирусен хепатит трябва да постъпи в болница за лечение и изолация.

Мерки спрямо контактните

Контактните лица (членовете на семейството, по месторабота, в организиран колектив и други, които са били в контакт с болния) подлежат на медицинско наблюдение за 45 дни. За целта следва да се обърнат към личните лекари, които ще ги насочат към необходимите изследвания през този период. При всяко неразположение сред контактните следва незабавно да се търси лекарска помощ с оглед своевременното и ефективно лечение и изолация.

Мерки за прекъсване пътищата на предаване на заразата

- провеждане на качествена дезинфекция при производство и реализацията на хранителните продукти и питейната вода;
- поддържане на висока обществена и лична хигиена, особено от работещите в рискови за здравето обекти – хранителни, детски и здравни заведения;
- обилно измиване на плодовете и зеленчуците, предназначени за консумация в суров вид;
- измиване на ръцете със сапун и преди приготвяне на храната, хранене и след ползване на тоалетната;
- недопускане на мухи в помещенията чрез замрежване на прозорците, осигуряване на плътно затваряне на съдовете за смет; редовно извозване на отпадъците;
- неизползване на вода за пиене от съмнителни водоизточници и водоеми за спорт, риболов, къпане;
- редовно провеждане на профилактични дезинфекции и дезинсекции в хранителни, детски и учебни заведения, обществени, жилищни сгради и други.

Специфична имунопрофилактика

Създадени са ваксини срещу вирусния хепатит тип А. Съгласно Наредба № 15 от 12.05.2005 г. за имунизациите в РБългария (Обн. ДВ. бр.45 от 31 Май 2005 г.) имунизацията срещу вирусен хепатит тип А е препоръчителна. Дозите и схемите за приложение варират в зависимост от ваксиналния препарат и са описани подробно в листовката на съответната ваксина (кратка характеристика на продукта).